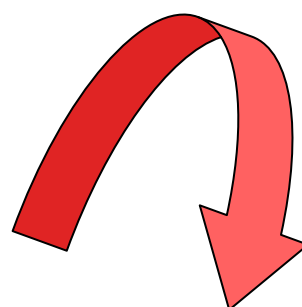
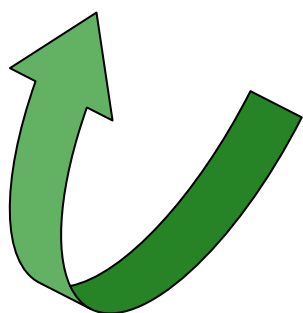

OEFFENPLAN: Omschakelen van gangbare naar biologische akkerbouw

Patrick v.d. Riet 4.4 plant.

<u>Inhoud</u>	Blz.2
<u>Inleiding</u>	3
<u>Nieuw plan : `Omschakelen naar biologisch`.</u>	
<u>Wat houdt biologische landbouw in ?</u>	4
<u>H1. Opzet nieuw plan</u> 2010 in omschakeling. Investerings / verkopen. 2011 in omschakeling / biologisch. 2012 geheel biologisch.	4
<u>H2. Opbrengsten en kosten.</u>	9
<u>H3. Liquiditeit.</u>	11
<u>H4. Arbeid</u>	13
<u>H5. Bouwplan.</u>	17
<u>H6. Financiële resultaten.</u>	17
<u>H7. Samenvatting.</u>	20

Inleiding

Nieuw plan : `Omschakelen naar biologisch`.

Mijn interesse in het biologisch boeren is ontstaan toen mijn buurman ging omschakelen naar biologisch. Ik heb daar van kleins af aan mee geholpen met de werkzaamheden op het bedrijf waardoor ook de interesse bij mij sterk is toegenomen.

Dat gaf dan ook de doorslag om op school mee te doen met het project Inspirerend Biologisch.

Ik heb meegedaan met het project omdat ik meer wou weten van wat een boer moet doen als hij wil omschakelen van gangbare teelt naar biologisch. Nadat het project was afgelopen hadden we wel een biologische teelt uitgevoerd maar we wisten nog niet wat een boer moet doen om te schakelen.

Nu heb ik besloten om voor PVB 3 mijn ondernemersplan omschakelen van gangbaar naar biologisch toe te passen op mijn stagebedrijf.

Daarom vond ik het een goed idee om naast mijn stage die ik nu loop, nog een bedrijf te vinden die mij kan helpen met voorbereiden voor het ondernemersplan `overschakelen naar biologisch`, en ben ik op het idee gekomen om bij onze biologische buurman stage te lopen. Het is een enthousiast persoon, waar ik veel kan leren op het gebied van omschakelen naar biologisch. Ook dan kom ik andere dingen tegen, vooral op het gebied van de markt, mechanisatie, gewassen en natuurlijk teelttechniek. Dat zijn de dingen die ook in mijn werkprocessen staan voor mijn PVB. Thuis hebben we ook een akkerbouwbedrijf en wil ik misschien in de toekomst ook de keuze maken om over te schakelen naar biologisch. Naar mijn mening kan ik mij op deze manier optimaal voorbereiden op mijn laatste PVB .

Voor mijn nieuwe plan omschakelen naar biologisch heb ik eerst de huidige resultaten van mijn stagebedrijf van het jaar 2008/2009 berekend. Als volgt heb de resultaten daarvan genormaliseerd. Dat wil zeggen dat ik de gemiddelde opbrengsten over ongeveer 5 jaar heb genomen. Na dat ik het bedrijf genormaliseerd hebt, ben ik het gaan optimaliseren. Optimaliseren is veranderingen doorvoeren in het productieproces zodat het eindresultaat beter wordt. Het verschil tussen het nieuwe plan en optimaliseren is tijdsduur en de mate van verandering waar het om gaat. Bij de optimalisatie heb ik de investeringen ingevoerd die in 2009 zijn gedaan. Dat zijn een nieuwe schuur voor werktuigenberging, voor 1/3 deel een 4-rijige aardappelrooier en een frontfrees.

Wat houdt biologische landbouw in ?

Biologische landbouw is anders dan de “gewone” of “gangbare” landbouw. De gewone landbouw is gericht op hoge productie en lage kosten, de biologische landbouw is gericht op hoge kwaliteit, ook al kost dat meer.

In de praktijk betekent dit dat de gangbare boeren gebruik maken van kunstmest om de productie op peil te houden en daarnaast bestrijdingsmiddelen tegen ziekten en plagen gebruiken die de productie kunnen verminderen. Biologische boeren gebruiken alleen dierlijke mest en zorgen dat planten een natuurlijke weerstand opbouwen en de tijd krijgen om rustig te volgroeien.

Steeds meer boeren willen overstappen op biologische landbouw. Dat lukt natuurlijk alleen als consumenten meer biologische producten kopen.

H1. Opzet nieuw plan

Ik heb de inkomsten en uitgaven berekend van 2008. Mijn eerste indruk was dat de opbrengsten in kilogrammen redelijk normaal waren. Net zo als de prijzen die betaald worden voor de gewassen. De teeltkosten waren in 2008 wel aan de hoge kant. Toen ik alles had ingevoerd in de bedrijfsbegroting kwam ik op een negatief ondernemersoverschot van - €34.700. Dit komt voornamelijk ook voort uit de zware machinekosten die erop rusten. Aan de hand van die resultaten ben ik een normalisatie gaan maken. Ik heb de opbrengsten gemiddeld over 5 jaar opgevraagd bij mijn stage. En als volgt heb ik de getallen van die normalisatie in een rekenblad gezet, hieruit bleek dat de resultaten in kg en de prijs in kilogram bijna allemaal veel lager uit vielen. Het ondernemersoverschot bij de normalisatie werd €64.000. Als het bedrijf een normaal jaar heeft zou het een negatief ondernemersoverschot hebben. Als volgt heb ik het geoptimaliseerd als eerst is de schuldenlast minder geworden omdat er afgelost is.

Aan de hand van de uitgekomen resultaten ga ik een nieuw plan maken.

Dit nieuwe plan word omschakelen naar biologisch.

Ik kies ervoor om alles in één keer om te schakelen dit is namelijk het meest overzichtelijk. In het nieuwe plan komen er paar gewassen voor waar mijn stage al enige ervaringen mee hebt, waaronder consumptieaardappelen en 2e jaars plantuien. Ook komen er nieuwe gewassen in het bouwplan voor waaronder suikermaïs, stamslabonen, zaaiuien, luzerne en gras/klaver.

De laatste twee gewassen vervangen eigenlijk de wintertarwe die toen gangbaar geteeld werden. Luzerne en gras/klaver moeten voor een goede bodemgezondheid zorgen.

Gras/klaver is stikstofbindend en luzerne zorgt voor diepe bewortelling.

Oude situatie		2011	2012	
Nieuwe plan `omschakelen naar biologisch`		Ha	ha	
Uitgangssituatie	2009	Consumptie aardappelen	16,2	30
		2e jaars plantuien	20,6	19,8
		Stamslabonen	21	24,5
Bouwplan:	ha	Luzerne	43,1	26,2
		Suikermâis	22,2	27,8
Wintertarwe	62,76	Gras/klaver	36,8	31,6
Consumptie aardappelen	41,63	Zaaiuien	7,5	7,5
2e jaars plantuien	19		167,4	167,4
Suikerbieten	21,25			
Cichorei	6,2			
Graszaad	12,7			
Peen (gehuurd land)	6			
Snijmaïs	9,9			
Zwarte braak	2,2			
Totaal	181,64			
		Nieuwe plan	2010	
			Ha	
		Zomertarwe	52,7	
		Gras/klaver	114,7	
			167,4	

2010 in omschakeling.

Dit is het eerste jaar dat ik ga omschakelen naar biologisch.

Voordat ik volledig biologisch ben, moet ik eerst twee jaar overschakelen.

Het omschakelen gebeurt in een keer.

Als ik omschakel moet ik kijken naar de gewassen die ik gangbaar hebt geteeld.

Ik kan pas biologisch zijn als ik op een perceel twee jaar geen bespuitingen en kunstmest hebt toegepast. In 2010 ben ik sowieso volledig in omschakeling omdat we dan nog een jaar hebben.

In de omschakelingsperiode moet ik gewassen kiezen waar een omschakelingsmarkt voor is.

Ik heb gekozen voor zomertarwe en gras/klaver.

De zomertarwe kan worden afgezet naar CZAV.

En de gras/klaver kan afgezet worden aan

Timmerman een grasdrogerij in Kortgene.

2010	ha
Zomertarwe	52,7
Gras/klaver	114,7
	167,4

Ik heb voor deze twee gewassen gekozen om je er

praktisch geen arbeid aan hebt. Het zijn tevens ook gewassen die bevorderend zijn voor de bodemgezondheid want de gras/klaver bind stikstof.

Op deze manier kun je het volgende teeltjaar erop met een gezonde grond beginnen.

Doordat eerste jaar er alleen maar zomertarwe en gras/klaver staat val er een volwaardig arbeidskracht weg omdat er onvoldoende arbeid is. Dat bespaart behoorlijk wat kosten.

Dat is mooi want het eerste jaar komen er geen grote inkomsten binnen omdat er alleen maar zomertarwe en gras/klaver teelt word.

Investeringsen / verkopen.

Als je biologisch boert heb je met een heel ander machinepark te maken dan met gangbaar.

Dan maak je geen gebruik meer van een spuitmachine of een kappenspuit.

Deze machines zijn dan overbodig en kunnen verkocht worden.

Daarnaast heeft mijn stage voor 1/3 deel samen met loonwerker een 4 rijige aardappelrooier.

Ik kies er voor dat deel te verkopen omdat het grote kosten mee zich mee brengt.

Ik laat dan de loonwerker voor een uurtarief komen.

Als ik biologisch ben teel ik ook geen suikerbieten meer dus ik kan mijn quotum verkopen.

<u>Machines verkopen</u>	<u>Verkoopwaarde</u>
Monopil bietenzaaimachine	€ 10.000,00
Celli spitmachine	€ 11.500,00
Agrifac spuitmachine 36 meter	€ 34.000
Steketee kappenspuit	€ 3.357
Busatis messenbalk	€ 200
Lely roterkopez	€ 3.000
Lemken cultivater	€ 300
Grimme	
aardappelrooier	€ 130.000

Deutz-Fahr Agrottron 210	€	80.000
Deutz-Fahr Agrottron TTV 1160	€	70.000
Deutz-Fahr 6.31	€	25.000
New Holland tx 66 maaidorser	€	55.000
	€	422.357

Machines kopen	Aanschafkosten	
Rupstrekker	€	80.000
Treflereg 16 meter	€	16.500
Tandeneg 12 meter	€	9.000
Wiedbed 8 plaatsen	€	5.000
Schoffelmachine 6 meter	€	10.000
Loofbrander, incl. tank 6 meter	€	40.000
Eco ridger	€	6.000
	€	166.500

In de tabel hieronder zie je de investeringen die ik ga plegen als ik biologisch word.
De rupstrekker neem ik omdat op 1,50 rijpaden systeem ga werken en op deze zorg voor een minimale belasting van de grond ga zorgen.
De treflereg is een eg waar tanden aan zitten die onafhankelijk kunnen bewegen.

2011 in omschakeling / biologisch.

In het tweede jaar kan ik de meeste percelen al omschakelen.
Dit zijn de percelen waar twee geleden gewassen hebben gestaan waar al ik toentertijd de beslissing heb genomen om vroeg te stoppen met de besputingen. Dit zijn gewassen zoals suikerbieten, wintertarwe, snijmaïs, cichorei, graszaad. Maar niet alle percelen kunnen in 2011 omgeschakeld zijn. Percelen waar twee jaar geleden consumptie aardappelen hebben gestaan of 2^e jaars plantuien kunnen nog **2011 ha** niet omgeschakeld worden. Dat komt

Consumptie aardappelen	16,2
2e jaars plantuien	20,6
Stamslabonen	21
Luzerne	43,1
Suikermaïs	22,2
Gras/klaver	36,8
Zaaiuien	7,5
	167,4

omdat er tot het laatst in 2009 besputingen zijn gedaan voor phytoptora en valse meeldauw. Op deze percelen waar nog geen biologische gewassen kunnen staan komt gras/klaver of luzerne in omschakeling.

Consumptie aardappelen

De consumptie aardappelen die ik ga telen zijn biologisch. In eerste jaar ga ik 16 ha aardappelen telen. Ik wil in de toekomst de aardappelen 1op6 telen.
Doordat ik nog niet alle percelen hebt omgeschakeld kies er voor om voor dit jaar 16ha te doen. Het jaar erop ga ik het areaal aardappelen uitbreiden.
De aardappelen die teel kan ik leveren aan Nedato die verwerkt namelijk biologische aardappelen. Ik kies er voor om de aardappelen te bewaren in de bestaande losse bewaring.
De aardappelen wil ik ongeveer in oktober, december, januari en maart leveren.
Ik kies daarvoor om de inkomsten meer over de maanden uit te smeren.

Het poten ga ik zelf doen en tevens ben ik zelfvoorzienend als het over het inschuurmateriaal gaat. Wat ik niet meer zelf ga doen is het rooien. De rooier is een te hoge kostenpost en daarvoor laat ik de loonwerker komen.

2^e jaars plantuien

Ook ga ik 20 ha plantuien telen.

De plantuien worden komende jaren 1op8 geteeld, ik blijf dus 20 ha telen.

De plantuien worden net als in de gangbare situatie geplant, gerooid en opgeladen door de loonwerker. De loonwerker heeft namelijk een scherp tarief en is zeer flexibel.

De plantuien worden gelijk afluand geleverd aan de afnemer.

Stamslabonen

Daarnaast ga ik 21 ha stamslabonen telen.

Luzerne

Ik ga luzerne telen omdat je er een goede structuur van je grond van krijgt. Dat komt omdat luzerne diep wortelt. Ik kies voor dit gewas omdat het een extensief gewas is er praktisch geen arbeid aan hebt wat je wel bijv. met wintertarwe hebt.

In dit jaar ga 43ha telen, dit is een hele grote oppervlakte maar dat komt omdat ik voor een goede structuur kies. Daarnaast wil ik het jaar erop voor een intensiever bouwplan kiezen en zorg ik voor een goede voorbereiding.

De luzerne kan ik telen voor grasdrogerij Timmerman in Kortgene. Dit bedrijf oogst de luzerne zelf. Dit bedrijf heeft als voorkeur dat het bijna alleen grote oppervlaktes wil aannemen. Ook logistiek qua zit het in de beurt.

Suikermaïs

Ook suikermaïs komt de komende jaren in mijn bouwplan voor.

In dit jaar ga 22 ha telen.

De suikermaïs kan ik telen voor Hugo Jansen, een afnemer van biologische suikermaïs.

Het zaaien laat ik door de loonwerker doen. De oogst wordt geregeld door Hugo Jansen.

Gras/klaver

Net als in het jaar dat ik begon met omschakelen, teel ik ook dit jaar gras/klaver.

Wat ik al eerder zij is dat gras/klaver stikstof bind. Ik hou dit gewas om tijdens het biologisch boeren een optimale conditie te houden van de grond.

Zaaiuien

Daarnaast wil ik ook de komende jaren zaaiuien telen.

Dit is een zeer lucratief gewas vanwege de hoge opbrengst die je kan halen.

Maar ene kant moet je er wel veel arbeidsuren in steken.

Het zaaien laat ik door de loonwerker doen net als het rooien en opladen van de uien.

De zaaiuien die ik oogst bewaar ik dan tot ongeveer medio februari.

2012 geheel biologisch.

In dit jaar ben ik geheel omgeschakeld naar biologisch.
Ik wil dit jaar mijn bouwplan intensiever maken, om meer inkomsten te generen.

Consumptie aardappelen

Dit jaar ga ik het areaal van aardappelen verdubbelen om de inkomsten een stuk te verhogen.

Ik verhoog het areaal naar 30 ha.

Ook teel ik dezelfde gewassen als het jaar ervoor.

Ik altijd in de toekomst in nog gewassen als c-d peen of knolselderij erbij doen om het bedrijf beter te laten renderen als het nodig is.

2012	ha
Consumptie aardappelen	30
2e jaarsplantuien	19,8
Stamslabonen	24,5
Luzerne	26,2
Suikermais	27,8
Gras/klaver	31,6
Zaaiuien	7,5
	167,4

H2. Opbrengsten en kosten.

Hieronder heb ik een overzicht gemaakt van de saldo's van 2010.

In dit eerste jaar komen er nog vrij weinig opbrengsten binnen omdat me bouwplan nog maar bestaat uit zomertarwe en gras/klaver. Daarentegen zijn de kosten ook laag het eerste jaar.

De kosten en opbrengsten zijn gebaseerd van de Kwin, Sander Bernearts en de informatie die ik heb van mijn biologisch buurman en van mijn zelf natuurlijk.

Zoals ik eerder gezegd heb komt er in 2010 weinig inkomsten binnen, dus moet ik kijken of het eerste jaar rendabel is.

2010

	nieuw plan in om. 2010
Saldo Zomertarwe	936
Saldo E.M.	6000
Opbrengst (kg)	0
Prijs product/kg	264
Toegerekende kosten	168
zaaizaad/pootgoed	83
bemesting	0
gewasbescherming	
Saldo Gras/klaver	624

Saldo E.M.	0
Opbrengst (kg)	0
Prijs product/kg	176
Toegerekende kosten	75
zaaizaad/pootgoed	0
bemesting	0
gewasbescherming	

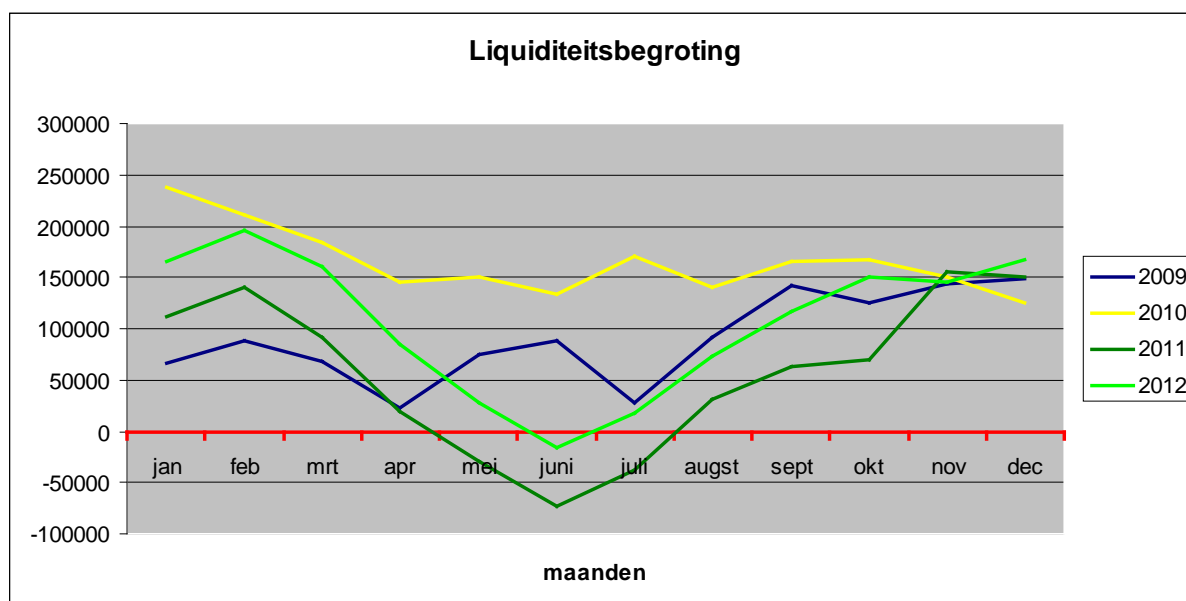
Verder hieronder zijn de jaren 2011 en 2012 te zien.

Ook deze prijzen zijn gebaseerd op de Kwin en de informatie van mijn buurman en van mezelf. In deze jaren heb ik grote stap gezet naar het biologisch ondernemen wat je kan zien aan de gewassen. Het is dus natuurlijk ook de bedoeling dat ik deze twee jaren inkomsten gaat generen ook verder in de toekomst gezien.

Omschrijving	in om./ bio 2011	bio 2012
Saldo gewassen		
Saldo Stamslabonen		
Saldo E.M.	2419	2419
Opbrengst (kg)	8000	8000
Prijs product/kg	0,35	0,35
Toegerekende kosten	381	381
zaaizaad/pootgoed	380	380
bemesting	0	0
gewasbescherming	0	0
Saldo Consumptie aardappelen		
Saldo E.M.	4121	4121
Opbrengst (kg)	0	0
Prijs product/kg	0	0
Toegerekende kosten	3169	3169
zaaizaad/pootgoed	2100	2100
bemesting	0	0
gewasbescherming	0	0
Saldo 2e jaars Plantuinen		
Saldo E.M.	5630	5630
Opbrengst (kg)	32000	32000
Prijs product/kg	0,28	0,28
Toegerekende kosten	3330	3330
zaaizaad/pootgoed	1,70	1,70
bemesting	0	0
gewasbescherming	0	0
Saldo Luzerne		
Saldo E.M.	803	803
Opbrengst (ton)	12000	12000
Prijs product/kg	0,067	0,067
Toegerekende kosten	1	1
zaaizaad/pootgoed	0	0
bemesting	0	0
gewasbescherming	0	0
Saldo Suikermais		

Saldo E.M.	2681	2681
Opbrengst (kg)	0	0
Prijs product/kg	0	0
Toegerekende kosten	819	819
zaaizaad/pootgoed	300	300
bemesting	500	500
gewasbescherming	0	0
Saldo Zaaiuien		
Saldo E.M.	6484	6484
Opbrengst (kg)	0	0
Prijs product/kg	0	0
Toegerekende kosten	1916	1916
zaaizaad/pootgoed	1100	1100
bemesting	324	324
gewasbescherming	0	0
Saldo Gras/klaver		
Saldo E.M.	624	624
Opbrengst (kg)	10000	10000
Prijs product/kg	0,08	0,08
Toegerekende kosten	176	176
zaaizaad/pootgoed	75	75
bemesting	0	0
gewasbescherming	0	0

H3. Liquiditeit.

Hierboven zie je een liquiditeitsoverzicht van 2009 t/m 2012.

In 2009 zie je de gangbare situatie ik ben daar in januari met een €60.000,- begonnen wat op de bank stond. Aan het einde van dat jaar zie je dat het bedrag gegroeid is naar €150.000.

In 2010 als ik begin met omschakelen verkoop ik mijn bietenquotum en ga ik mijn aardappelbewaring verhuren om inkomsten te genereren. In 2010 begin ik dan ook met een bedrag van €30.000. Ik eindig het jaar op €25.000, het was ook je een jaar dat ik ook alleen maar zomertarwe en gras/klaver teelde, dus weinig inkomsten.

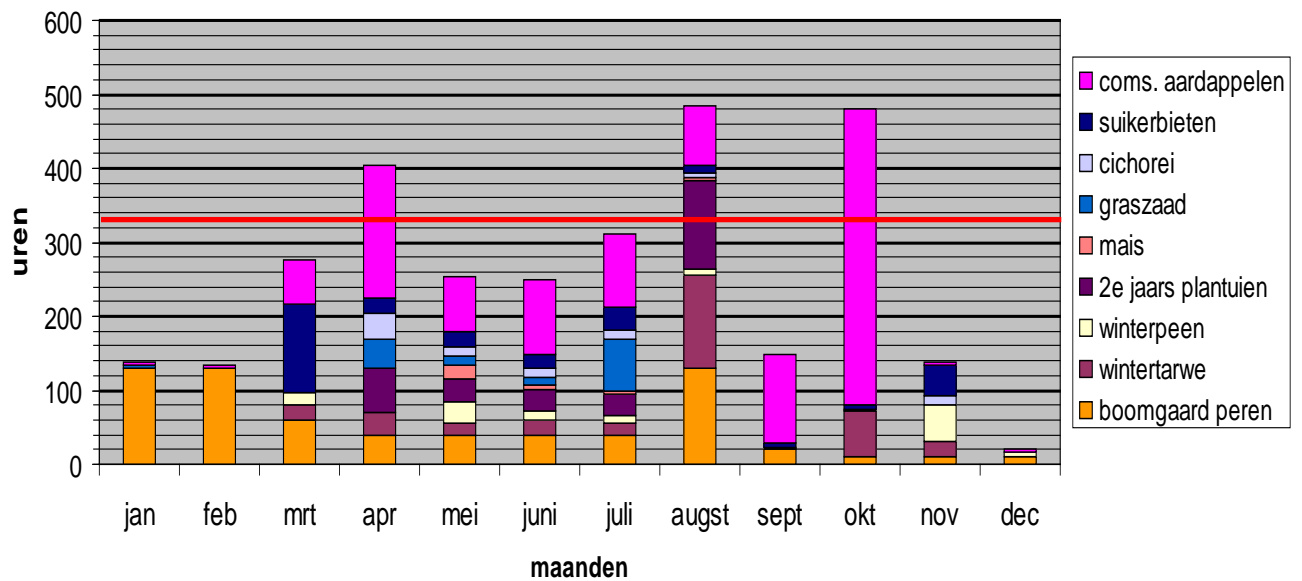
Het jaar 2011 begin op €10.000 nu beginnen de kosten zwaarder te drukken dit jaar omdat ik mijn bouwplan hebt uit gebreid naar consumptie aardappelen, 2^e jaars plantuien, zaaiuien, stamslabonen, suikermaïs en luzerne. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat er aan het einde van het jaar een positief saldo staat. En dat is ook het geval want er staat een eindsaldo van €150.000. Het jaar erop, 2012 heb ik het areaal verhoogd naar van 16,2 ha naar 30,6 ha consumptie aardappelen. Je ziet dan ook dan ik aan het einde van 2012 op een bedrag staat van €160.000. Ik ben dus in 2009 geëindigd op een eindsaldo van €150.000 en in eind 2012 geëindigd op een eindsaldo van €160.000 . Het levert mij nu €10.000 meer op per jaar dan in 2009. Het enige problemen in jaren 2011 en 2012 zijn de liquide problemen die ontstaan. Een oplossing daarvoor is een oogstkrediet aanvragen in extreemste geval. Of wat je als eerste probeert is je producten op andere data af te leveren.

Het probleem van de liquiditeit is in 2011 vrij groot maar te overzien en goed op te vangen. De oplossing is een tijdelijk oogstkrediet te nemen. In het najaar van 2011 is de geldstroom voldoende positief.

In 2012 is het liquiditeitsprobleem zeer minimaal en geeft geen grote problemen met de liquiditeit.

H4. Arbeid

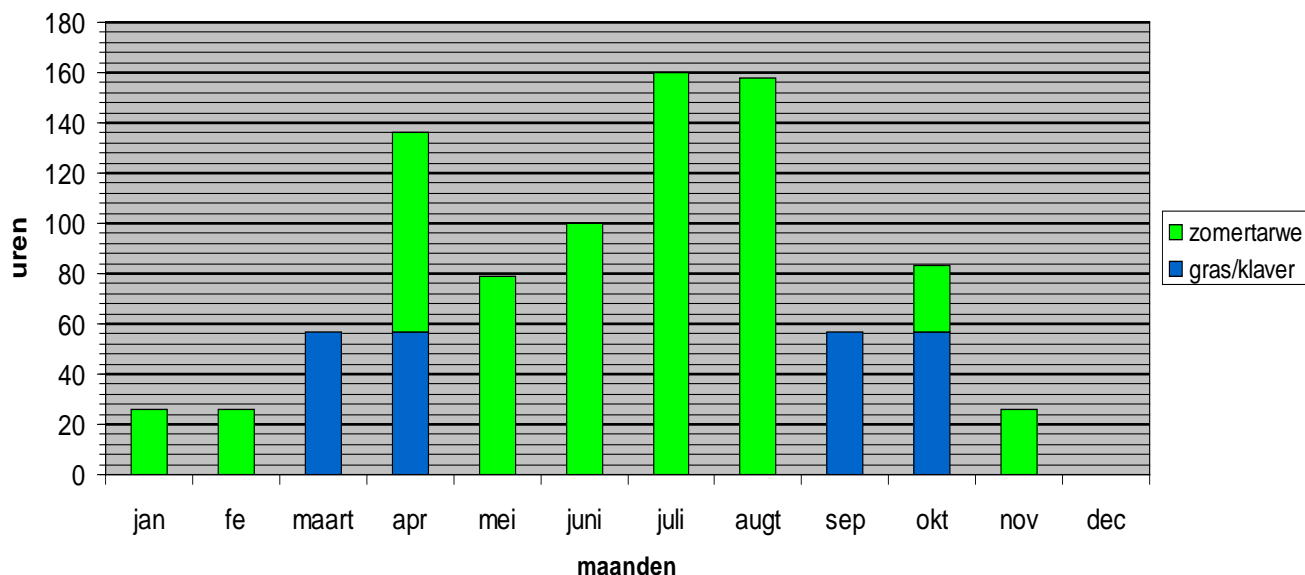
arbeidsoverzicht 2009 uitgangspostie gangbaar

Jaaroverzicht:

- In de maanden januari , februari en maart is de snoeiperiode in die tijd wordt er extra personeel ingehuurd.
- In de maanden maart en april gebeuren er voornamelijk land werkzaamheden, dit vooral in verband met de grond soort waardoor men vroeg van start kan gaan.
- In de maand mei hebben we voornamelijk met gewasverzorging te maken op de percelen en in de boomgaard. In de maand juni is het wat rustiger en eind juli begint de oogst van de zaaiuien en graszaad en vroege aardappelen.
- In augustus hebben we met oogst werkzaamheden te maken van de wintertarwe en plantuien oogst. Eind augustus is begint de perenpluk dan wordt er extra personeel ingehuurd. In de maand september en oktober hebben we te maken met de aardappel oogst. En de zaaiwerkzaamheden van graszaad en wintertarwe.
- In november wordt het weer wat rustiger alleen de peen en suikerbieten oogst zorgt hier nog voor een redelijke werkgelegenheid. En zoals u ziet is er in december weer de benodigde tijd voor de administratie. Ook gebeuren er in deze maanden altijd nog redelijk veel land werkzaamheden, omdat het bedrijf over lichte grond beschikt.

arbeidsoverzicht 2010 in omschakeling

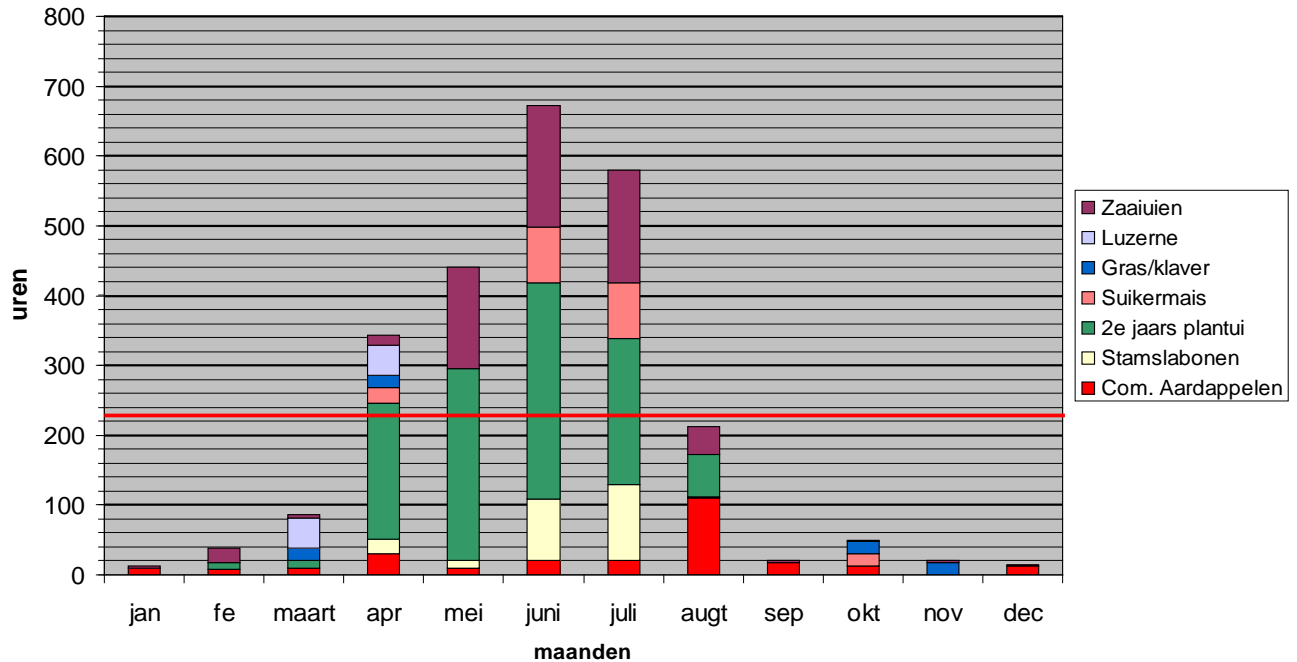

In dit overzicht is geen rode lijn omdat alle arbeid zelf uit te voeren is.
Een arbeidsjaar bestaat uit 2000 uur dat deel je door 12 maanden en als volgt vermenigvuldigd je het 1,2 vak en dat is 200 uur per maand.

Jaaroverzicht:

- In de maanden januari en februari word er zomertarwe gezaaid.
- In de maart en april word de gras/klover gezaaid.
Daarnaast word er in april begonnen met de mechanische onkruidbestrijding in de zomertarwe .
- In de maanden mei, juni, juli, augustus, is het voornamelijk handwieden in de zomertarwe. In augustus word de zomertarwe geoogst.
- In de gras/klover hoeft er in die maanden geen werk verricht te worden.
- September en oktober is de grondbewerking voor de gras/klover .
- In oktober word en november word het land voor de zomertarwe geploegd.

arbeidsoverzicht 2011 In omschakeling en biologisch

In dit overzicht zie je dat de rode lijn op 233 arbeidsuren per maand staat.

De rode lijn geeft 1,2 VAK en 0,2 overige VAK aan.

Alles wat boven de rode lijn is, moeten extra er arbeidskrachten bij komen dat kan via een uitzendbureau. De totaal aantal arbeidsuren boven lijn bedraagt 1100 uur.

De 0,2 overige VAK is nodig om werkzaamheden tijdens de oogst uit te voeren.

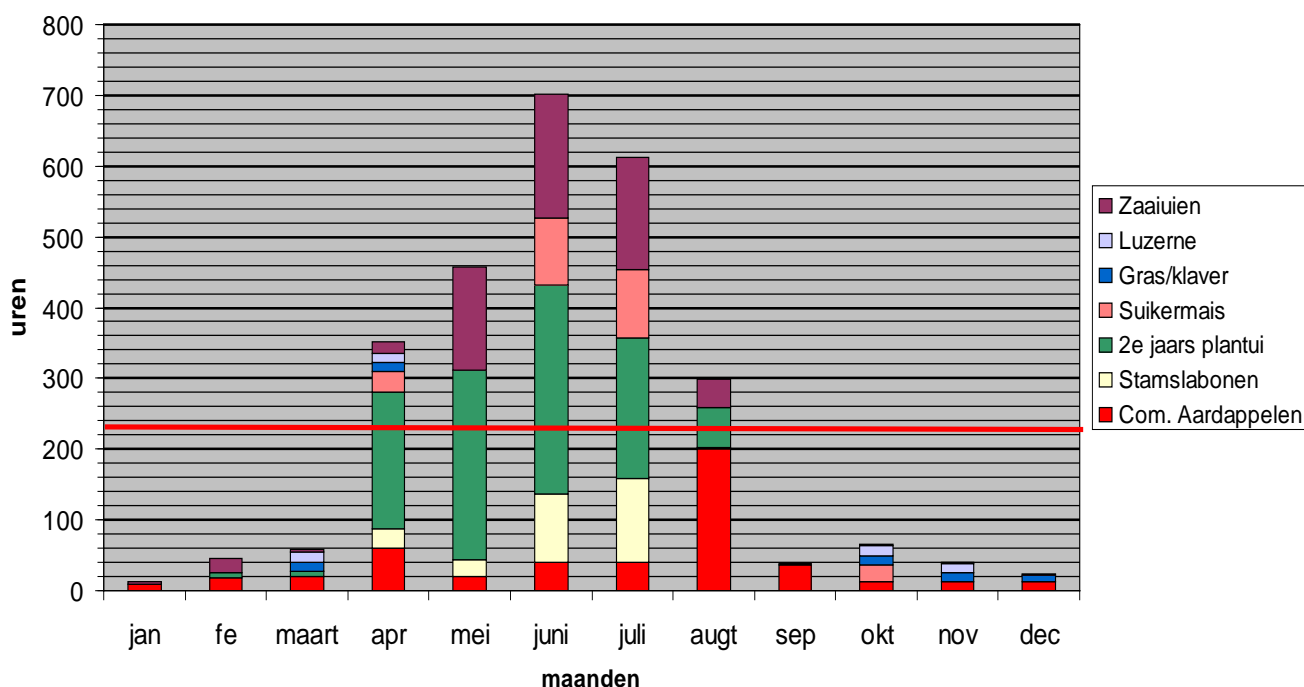
Doordat er in eerste en laatste maanden weinig arbeid is heb ik gekozen voor 0,2 overige VAK.

Jaaroverzicht:

- In januari is het een rustige maand, de enige arbeidsuren steekt hij het aardappels uitschuren en controleren van de zaaiuien in de bewaring.
- In februari worden de zaaiuien uitgeschuurd, en controleert hij de overige aardappels die nog in de bewaring zitten.
- In maart komen voorjaarswerkzaamheden op gang. De luzerne en de gras/klover word gezaaid. Daarnaast gaan er nog een partij aardappelen de schuur uit. Tevens word er land klaar gereden om de plantuien te planten.
- In april is de eerste piek te zien. Vooral de staaf van de plantuien is hoog. Dat kom omdat dan de mechanische onkruidbestrijding begint en handwieden in de uien. Ook word er begonnen in april met het poten van de aardappelen. Tevens word er een vals zaibed gemaakt voor het zaaien van de stamslabonen. Daarnaast word het land klaar gereden voor de suikermaïs. En er word nog een deel gras/klover en luzerne gezaaid. Dit is ook de maand waar ik ga beginnen met de inzet van een uitzendbureau. Deze mensen laat ik komen tot en met juli.

- Ook in de maand mei is het voornamelijk handwieden in de 2^e jaars plantuien en in de zaaiuien. Ook worden dan de stamslabonen gezaaid. En de aardappelen worden in deze maand gefreesd.
- In juni is de grootste piek te zien van het jaar. In deze maand worden de stamslabonen en de suikermaïs mechanisch geschoffeld. Ook word er in de zaaiuien de 2^e jaars plantuien weer met de hand gewied. In deze maand worden ook de aardappelen aangeaard.
- Juli is de laatste maand dat er gebruik word gemaakt van het uitzendbureau. Er word voor het laatst met hand gewied in de plant en zaaiuien, stamslabonen en suikermaïs.
- In augustus worden de aardappelen, plantuien en zaaiuien geoogst.
- September is een hele rustige maand. De aardappelen in de bewaring word dan regelmatig bekeken tot en met februari.
- In oktober word de suikermaïs geoogst. En de grasklaver word geoogst en als volgt omgeploegd net als in november.

arbeidsoverzicht 2012 Biologisch

Ook in dit overzicht zie je dat de rode lijn op 233 arbeidsuren per maand staat.

De rode lijn geeft 1,2 VAK en 0,2 overige VAK aan.

Ook in deze diagram, alles wat boven de rode lijn is, moeten extra er arbeidskrachten bij komen dat kan via een uitzendbureau. De totaal aantal arbeidsuren boven lijn bedraagt 1263 uur. De 0,2 overige VAK is nodig om werkzaamheden tijdens de oogst uit te voeren.

Doordat er in eerste en laatste maanden weinig arbeid is heb ik gekozen voor 0,2 overige VAK.

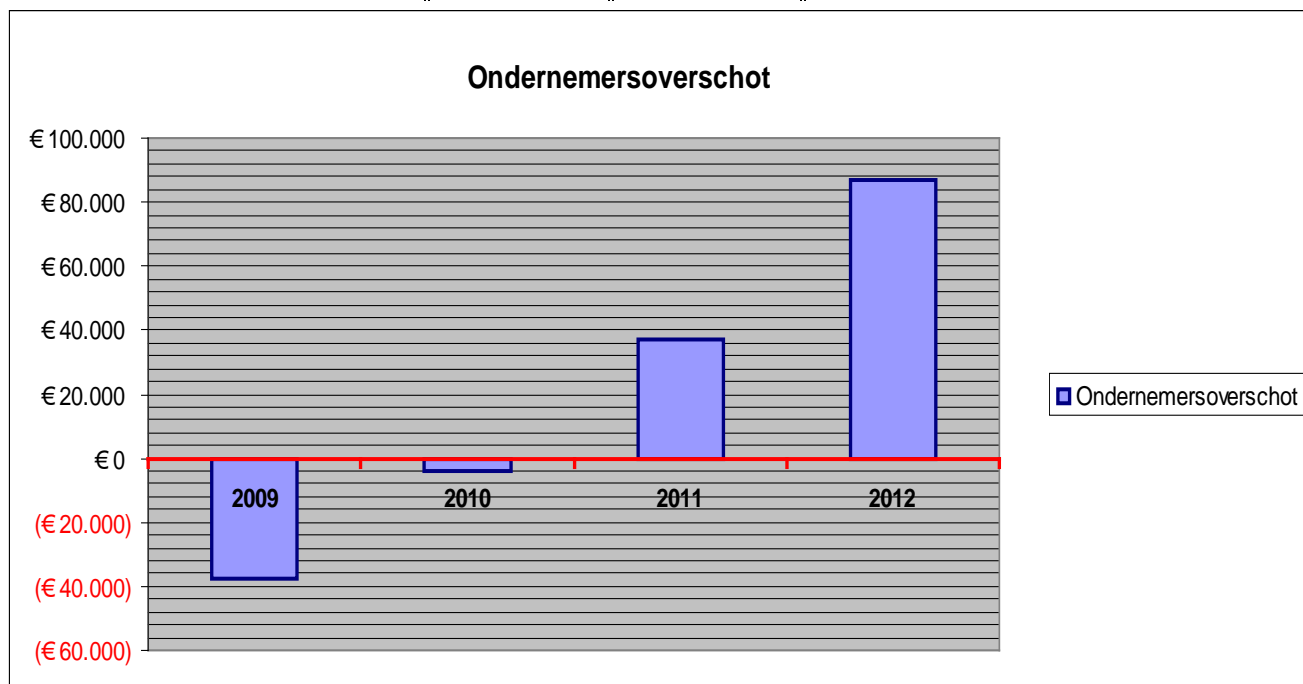

H5. Bouwplan.

Zie bijgevoegde mappen.

H6. Financiële resultaten.

	uitgang.	in om.	in om / bio	bio
	2009	2010	2011	2012
ondernemersoverschot.	(€37.450)	(€4.000)	€37.000	€87.000

Hierboven zie je een overzicht van de ondernemersoverschot van 2009 t/m 2012.

Je kan zien dat ik 2009 in de gangbare situatie een ondernemersoverschot heb van -€37.000.

In 2010 als ik begonnen met het omschakelen naar biologisch sta ik op -€4000.

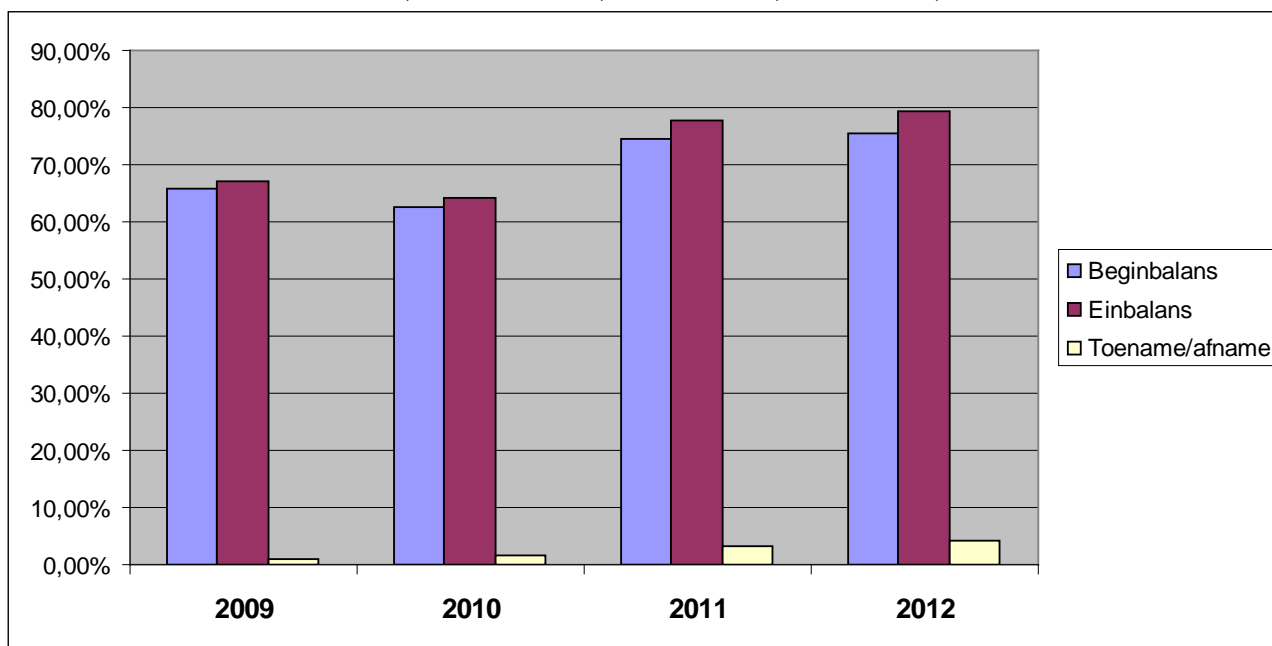
De jaren erna stijgt het naar €37.000 en €87.000.

uitgang.	in om.	in om / bio	bio
2009	2010	2011	2012

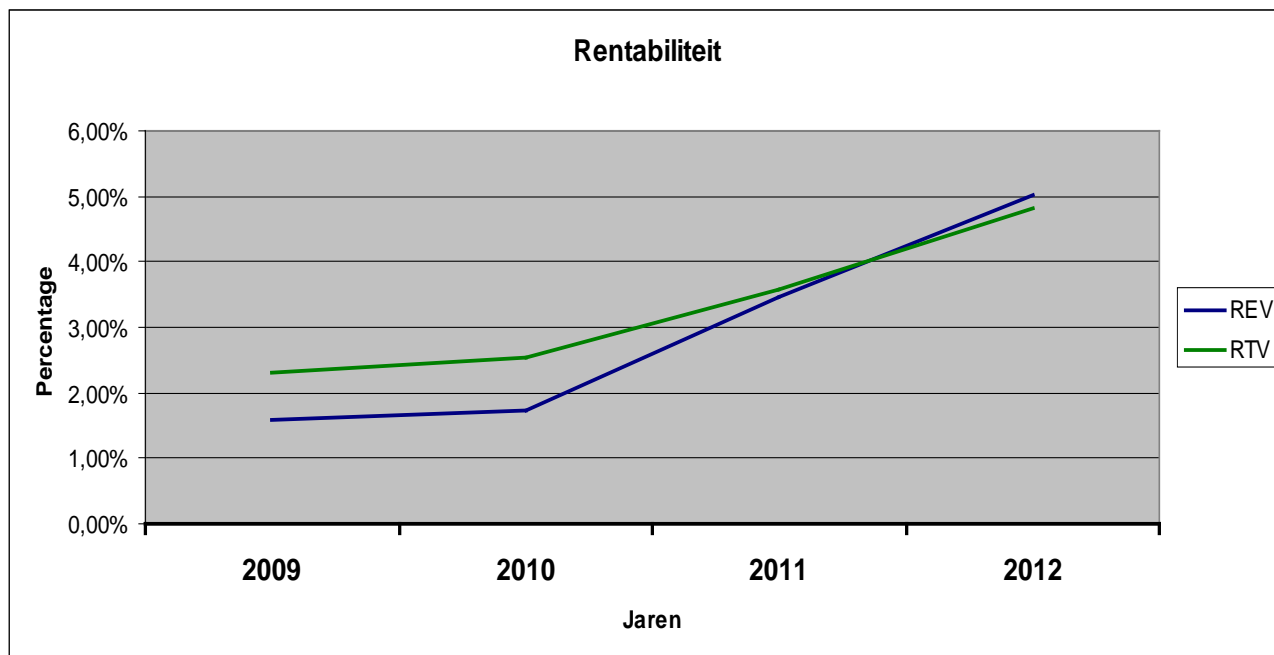
Solvabiliteit

Beginbalans	65,94%	62,63%	74,57%	75,36%
Eindbalans	67,23%	64,29%	77,66%	79,41%

Toename /afname	0,88%	1,67%	3,10%	4,05%
------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

	uitgang. 2009	in om. 2010	in om / bio 2011	bio 2012
Rentabiliteit	Onrendabel	Onrendabel	Rendabel	Rendabel
REV	1,60%	1,73%	3,46%	5,01%
RTV	2,30%	2,54%	3,59%	4,81%

Hierboven is een grafiek te zien van de rentabiliteit eigenvermogen en rentabiliteit totaalvermogen. In 2009 is te zien dat de grafiek op 1,60% en 2,30%.
 Je ziet dat door de jaren heen de grafiek stijgt naar 5,01% en 4,81%.
 Je kan er uit opmaken dat het nieuwe ondernemersplan erg renderend is.

H7. Samenvatting.

In dit ondernemersplan heb ik geprobeerd een duidelijk beeld te krijgen van mijn nieuwe ondernemersplan omschakelen naar biologisch.

Voor het omschakelen naar biologisch heb geen verdere financiering nog gehad.

In het verslag is ook te zien dat ik mijn extra arbeidskracht met een 0,5 VAK heb terug gebracht naar 0,2 VAK. Ik heb als volgt de keuze gemaakt om voor extra arbeidskrachten te kiezen via een arbeidsbureau. Die zijn flexibel en kunnen drukke tijden ingezet worden. In het verdere vervolg zou je ook kunnen kiezen om sommige handarbeid via scholieren uit te voeren. Daardoor kan je arbeidskosten lichtelijk drukken.

In het overzicht hieronder is te zien welke machines ik verkoop en welke machines ik aanschaf. Ik hou zo als je ziet een bedrag over van €255.857. Als het nodig kan ik nog meer investeringen plegen.

Verkoop machines (gangbaar)	€422.357
Aanschaf nieuwe machines	€166.500
Totaal	€ 255.857

Deze desinvestering word in de toekomst gebruikt om het machinepark te optimaliseren en uit te breiden.

De conclusie is dat ik het bedrijf winstgevend heb kunnen maken.

Zoals je ziet heb ik in mijn uitgangssituatie een ondernemersoverschot -€37.000.

Gelukkig heb ik nog wel een gezinsinkomen van €83.298.

Ondanks het negatieve ondernemersoverschot kan het gezin kan van de €83.298 daar voldoende inkomen uit halen.

Het eerste jaar dat ik met de omschakeling begin heb ik een ondernemersoverschot van -€4.340. Dat komt omdat ik alleen maar zomertarwe en gras/klaver teel. Daarentegen zijn daardoor ook mijn productiekosten zeer laag.

In het jaar 2011 kan ik sommige gewassen al op de biologische markt afzetten.

Het ondernemersoverschot stijgt daardoor ook naar €37.644 en ik kan er ook een mooi gezinsinkomen uithalen. Tenslotte heb ik mijn stagebedrijf intensiever gemaakt door het areaal aardappelen te verdubbelen. Je ziet daardoor ook dat het ondernemersoverschot en gezinsinkomen enorm gestegen zijn. Kortom het nieuwe plan is door mij rendabel geworden en dus winstgevend geworden.

Inkomen per ondernemer (eigendom) 2009 uitgangssituatie

Ondernemersoverschot	€37.456
Arbeidsopbrengst	€8.786
Ondernemersinkomen	€83.298

		Inkomen per ondernemer (eigendom) 2010 in omschakeling	
		Ondernemersoverschot	€4.340
		Arbeidsopbrengst	€36.382
Gezinsinkomen uit het bedrijf	€83.298	Ondernemersinkomen	€78.069
		Gezinsinkomen uit het bedrijf	€78.069

Inkomen per ondernemer (eigendom) 2010 in omschakeling/ biologisch	
Ondernemersoverschot	€37.644
Arbeidsopbrengst	€71.370
Ondernemersinkomen	€131.213
Gezinsinkomen uit het bedrijf	€131.213

Inkomen per ondernemer (eigendom) 2012 biologisch	
Ondernemersoverschot	€87.193
Arbeidsopbrengst	€11.266
Ondernemersinkomen	€74.340
Gezinsinkomen uit het bedrijf	€174.340

Opbrengst per €100 kosten.

2009	2010	2011	2012
94,7	90,4	107,1	114,9

Hierboven ziet je een overzicht van de opbrengst per €100 kosten.

De opbrengst per €100 kosten geeft onafhankelijk hoe groot de bedrijfsomvang hoe winstgevend het is. In 2011 en 2012 is het bedrijf boven de opbrengst per €100 kosten gekomen wat zeer goed is.